

nih ležišč, razsvetljave, nege in prehrane. Vse to imenujemo zoohigiena. Higieniskim zahtevam se bo dalo v celoti ustreči le z gradnjo novih hlevov za živino. Osnovne higienske pomanjkljivosti, ki nevarno ogrožajo zlasti kakovost mleka, pa se dajo odpraviti z malo asanacijo.

Hišo, stanovanje in govati. Pozorna medicina marsikakšno pomanjkljivost osnovno higiensko udokoprotnje zatiranje mrčmalih okvar — vse to in nekaj dobre volje. V je treba prenašanje ne slabega zraka, stanovanje ljivo zvezana z osebno higienski režim življenja zdravstvene delavce še za vse te probleme in in odborov Rdečega križa, da se v nasim domacijan na podeželju ustvarijo pogoji, ki so temelj zdravlja v družini.

ivilno vzdrževati in netu opozarjala ljudi na ilišču se da vzdrževati no zračenje in sončenje, e popraviljanje nastalih se bolj pa razumevanja st preventive: preprečiti sa in golazni, nastanek ultura mora biti neloč-; uvajati je torej treba važnem področju čaka a se bo živo zanimala preko Zveze zadružnic

Delo zadružnic je velikega pomena za gospodarski in kulturni napredek naše vasi

Ing. Vilma Pirkovič

Leta 1951. je na področju Jugoslavije začela delati Zveza zadružnic, ki združuje pretežno del kmečkih žena z namenom, da jih vključi v čim aktivnejše sodelovanje pri reševanju splošno zadružnih kakor tudi drugih gospodarskih in prosvetnih vprašanj na vasi. Zveza zadružnic Jugoslavije je članica Mednarodne zveze s sedežem v Londonu. V tej je včlanjenih preko 20 milijonov žena iz vseh delov sveta.

Kako je pa Zveza zadružnic pri nas organizirana? V Beogradu deluje glavni odbor Zveze zadružnic Jugoslavije, na sedežih posameznih republik pa republiški glavni odbori pri Glavnih zadružnih zvezah tistih republik. In končno imamo še pri okrajnih zadružnih zvezah odbore zadružnic, ki povezujejo zadružnice iz vseh zadrug. Pri zadrugah na vasi zadružnice nimajo posebnih odborov, temveč so neposredno povezane v zadrugo kot vsi drugi člani kmetijskih zadrug. V okviru Zveze zadružnic povezujemo vse tiste žene, ki so v kmetijskih zadrugah včlanjene same ali pa so z zadrugo povezane preko katerega od članov družine (moža, staršev, brata).

Dokler so bile splošne kmetijske zadruge samo slabo urejene trgovinice na vasi, se naši kmečki ljudje niso kaj prida zanimali zanje. Toda zadnja leta se je večina kmetijskih zadrug preusmerila od trgovine, ki naj bi bila samo njihova postranska dejavnost, k pospeševanju kmetijstva kot svoji osnovni nalogi. S tem se je število članstva znatno povečalo, obenem pa je za tako zadrugo, ki ima na skrbi zboljšanje kmetijske proizvodnje, izredno močno naraslo tudi zanimanje med kmečkim prebivalstvom. Ob vsem tem

procesu navezovanja kmečkih ljudi na zadrugo kot njihovo organizacijo, s katero upravljajo sami, in sicer z namenom, da povečajo proizvodnjo in izboljšajo življenjske razmere na vasi, so kmečke žene spčetka stale ob strani, delno zaradi svoje preobremenjenosti in pomanjkanja časa, delno pa tudi zaradi tega, ker jim ni bilo jasno, kakšne važnosti je kmetijska zadruga tudi za žene same. S pomočjo vztrajnega dela in pojasnjevanja najaktivnejših kmečkih žena v okviru Zveze zadružnic je v teku triletnega dela uspelo pri večini kmečkih žena vzbuditi zanimanje za gospodarske in druge skupne probleme naše vasi. Danes so redke vasi, kjer bi ženam ne bilo prav tako do gospodarskega napredka njihove domačije in njihovega kraja, kot je to njihovim možem. Pa ne samo to, da se zanimajo, temveč tudi prav dobro vedo, da drži pot k zvišanju življenjske ravni na vasi, s tem pa tudi k razbremenitvi kmečke žene, samo preko dobro organiziranega kmetijskega združništva, ki z vsemi svojimi silami deluje za povečanje kmetijske proizvodnje pri individualnih proizvajalcih. Zato se kmečke žene tudi vse bolj vključujejo v gospodarsko dejavnost kmetijskih zadrug, v njihove živinorejske, poljedelsko-semenske, sadjarske in druge pospeševalne odseke. V prosvetni dejavnosti kmetijskih zadrug so pa kmečke žene in dekleta nosilke aktivnosti. Ta aktivnost se razvija predvsem v treh smereh: 1. v smeri gospodarskega izobraževanja zadružnikov in združnic preko strokovnih kmetijskih predavanj in tečajev, 2. gospodinjsko izobraževanje (gospodinjski tečaji, razstave) in 3. širjenje obzorja podeželskemu prebivalstvu (ustanavljanje čitalnic, prirejanje izletov in ekskurzij, naročanje na kmetijsko in drugo literaturo itd.).

Sedaj, ko so se kmečke žene v okviru svojih zadrug razgibale, postale iniciativne in aktivne, ko so se z delom pri reševanju splošno gospodarskih in prosvetnih nalog v zadrugi in na vasi vključile v družbeno dogajanje na podeželju in v naši skupnosti sploh, so si poleg dosedanjih zadale še nove, obširnejše naloge. Gre za načrtno povečanje proizvodnje tistih prehrabnih artiklov, ki nam jih v vsakdanji prehrani najbolj primanjkuje in katerih proizvodnja leži skoro izključno na ramah kmečkih žena. S smotrnim pospeševalnim delom preko zadrug hočejo zadružnice doseči, da bomo pri nas pridelovali več povrtnin, jajc, mesa in mleka, kajti le z večjo in ravnomernejšo proizvodnjo bomo lahko bistveno vplivali na izboljšanje našega prehrabnega položaja, na uvajanje zdrave in sodobne prehrane v vsako mestno in kmečko gospodinjstvo. Z organiziranim delom na tem področju smo pričeli šele pred kratkim. Dasi zahtevajo te naloge, če jih hočemo izvesti na široko in s tem vplivati na splošno izboljšanje naše prehrane, večletno sistematično delo, vendar se že po dosedanjih pripravah vidi, da se je stvar široko razmahnila in da je tako v združnih organizacijah kot tudi pri samih kmečkih ženah vzbudila veliko zanimanja in pripravljenosti za delo, pa tudi s konkretnim delom se je v večini okrajev že pričelo.

Pri prizadevanju za čim večjo, cenejšo in smotrnejšo proizvodnjo mesa in jajc gre predvsem za to, da povečamo nesnost naših kokoši in proizvodnjo svinjskega mesa ter perutnine. To delo bodo vršile zadružnice s pomočjo kmetijskih strokovnjakov, materialno in organizacijsko pa jim bodo pomagale kmetijske zadruge in njihovi živinorejski odbori. Ne bi bilo pravilno, če bi težili za gojenjem večjega števila perutnine in prašičev, ker za to ne pri-

delamo dovolj krme in je še ta živina, ki jo imamo, nedohranjena in zato tudi slabo produktivna. Zato so naši napori usmerjeni v to, da naše prašiče-reje in perutninarstva ne povečamo številčno, pač pa ju zboljšamo po kakovosti z vzrejo kvalitetnih plemenskih svinj in merjascev, z organiziranjem vzrejnih središč, z zboljšanjem prehrane, z urejanjem higienskih svinjakov in kurnic, z uvajanjem selekcioniranih petelinov in piščancev štajerske kokošje pasme itd.

Medicinske sestre, ki so sleherni dan v stiku s kmečkimi ženami, lahko v znatni meri pomagajo pri tolmačenju teh nalog in usmerjanju dejavnosti kmetijskih proizvajalk, kajti vsi ti ukrepi bodo v korist ne samo celotni skupnosti, temveč tudi vsakemu individualnemu kmečkemu gospodinjstvu, ki bo te nove ukrepe v resnici izvajalo. Posebno še pri higienskem urejevanju svinjakov in kurnic, ki bi morale biti svetle, zračne in čiste, lahko veliko pomaga prav zdravstveni kader.

Še večjo pomoč kot pri doslej omenjenih nalogah pa lahko nudijo medicinske sestre pri tolmačenju in pravilnem usmerjanju kmečkih žena za večje gojenje povrtnin ter za večjo in higiensko proizvodnjo mleka. So področja v Sloveniji, kjer gojijo kmečke gospodinje že precej zelenjave za domačo potrošnjo in za trg, vendar izbor zelenjave ni vedno najboljši. Poleg tega so pa v zimskem času in zgodnji pomladi, ko nam v prehrani najbolj primanjkuje vitaminov in rudninskih snovi, kmečki vrtovi večinoma prazni brez kakršne koli sveže zelenjave, čeprav bi jo lahko pridelovali tudi v tej dobi. Imamo pa tudi v Sloveniji še precej zaostalih predelov, kjer niti v poletnem času ne gojijo in ne poznajo razne zelenjave, kaj šele pozimi in pomladi. Zato so si zadružnice zadale nalogo, da z raznimi krajšimi tečaji, organiziranim pridelovanjem in nabavo semen in sadik v okviru zadrug, na vzornih šolskih ali zadružnih vrtovih preko vseh letnih dob obenem tudi popularizirajo važnost zelenjave v vsakdanji kmečki prehrani in raznovrstne načine pripravljanja povrtnin v svežem ali predelanem stanju.

Tudi glede mleka vemo, da je stanje pri nas precej slabo, da proizvajamo premalo mleka in še tega večinoma v nehigieničnih okoliščinah, kar povzroča razna obolenja, zdravstveno in gospodarsko škodo. Za zboljšanje tega stanja je poleg boljšega krmljenja krav in uvajanja rodovniške živine treba skrbeti tudi še za čistočo hlevov, vimena, mlečne posode, za pravilen način molže in čistočo osebe, ki molze, za precejanje in hlajenje mleka itd. Vse to so pa stvari, ki so odvisne pretežno od kmečkih žena, ali jih bodo pravilno izvajale ali ne in če jih bodo znale pravilno izvajati v vsakdanjem življenju. Ravno akcija za izvajanje higiene mleka, za higiensko ravnanje z mlekom vse od hleva pa do potrošnika, kakor tudi akcija za večjo proizvodnjo in uporabo povrtnin v vsakdanji prehrani nujno kličeta po koordinirani dejavnosti zdravstvenega in kmetijskega kadra. Če bodo medicinske sestre po svojih močeh, kjer koli bodo za to imele priložnost, podprle to dejavnost zadružnic in zadružnih organizacij, bodo brez dvoma v znatni meri pripomogle, da se bodo zboljšale življenjske razmere v naših vaseh, istočasno pa v mestih in industrijskih središčih.